

Dama umira vsled samega straha.

„Naj zvrši se sodba!“ — spregovoril je zopet tisti glas, ki je bil popreje zakrilil, kakor iz na pol gnjile rakve...

Rabelj je začel govoriti: „Nesrečnica, stopi k temu čoku....“

Te besede so jo zadele grozno tako, da je zdrznila se, kakor bi se bila doteknila kakega obešenca, ali nje-gove vrvi. Ali ni genila se ni.

„Pomozite jej!“ — rekel je rabelj z glasom — podobnim krokarjevi tožbi...

Stopila sta dva zahaljenca k dami, prišla sta jo in odvlekla k čoku... Rabelj je s palcem poskusil sekuro, ali je dosti ostra. A ostra je bila.

V tem je omedlela dama.

Ni videla ni, kako je rabelj dvignil svojo grozno mesarico, ni slišala, kako je siknila v zraku, niti videla, kako je sekira zvršila svojo nalogo, kako je zagrizla se globoko v čok, ni čula, kako so zapela tla pod čokom, ni slišala, kako so strašno nasmijali se vsi zahaljenci.

„Dovršeno je!“ — potrdil je rabelj z glasom — zamolklim, kakor so zaduhle rimske katakombe (podzem-ska pokopališča). (Konec prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 8. nov. (*Iz delegacij in naučnega ministertva.*) Minul nam je gotovo sila pomenljivi teden. — Delegacije dajejo različnim skrivnim močém priliko, upreti se zoper osebe, katere so postavljene mnogo viši nad druge, bodi-si iz tega namena, da bi na onem metu naredili prostor za druge po njem hrepeneče, bodi-si pa tudi zato, ker je v resnici v nasprotju s koristmi stvari ali vsaj veljavne stranke, da dotične osebe zavzimajo tako važno mesto.

V takem položaju je bil ravnokar naš minister vnanjih zadev grof Kalnoky. Znano je, da ga ima bivši vnanji minister grof Andrassy zdavnej na piki. Ravno tako pa se lahko opazuje, da mu ogerski vladini krogi nikakor niso prijazni, bodi-si ravno zavolj vpliva Andrassi-jevega, bodi-si zavolj Kalnoky-jeve, Rusom pri-jazne politike, kateri so Madjari zmiraj in povsod z vso silo nasprotovali, bodi-si pa morebiti vrh tega ali pa poglavitno zato, ker je prejšnje čase ogerski ministerski predsednik Tisza tudi v zboru poslancev rad kazal tudi v vnanjih vprašanjih veljavo besede, katere v nobeni državi nikoli ne smeta imeti dve osebi, ampak samo minister vnanjih zadev. Novejši čas pa je skoraj videti, kakor bi se bil sicer sila mogočnemu Tiszu spodvezal jezik v stvaréh, ki spadajo v vrsto državnih vnanjih zadev; neko vnanje znamenje te premembe opazovalo se je to poletje v tem, da je minister Tisza moral pridno kopati se v morški kopeli Ostende, ko je naš cesar z velikim spremstvom v Kromerizu sprejel visoka ruska gosta.

Iz teh ogerskih vladinih krogov zbirali so se tedaj oblaki, ki so bili namenjeni za čas zasedanja delegacij grofu Kalnoky-u napraviti veliko hudo uro. Iz črnih oblakov švigali so bliski z novico, da grof Kalnoky od-stopi in v ogerski delegaciji pripravljeno je bilo vse za glavni naskok. Pa kakor se čuje iz verjetnih virov, segla je med glave ogerske delegacije še močnejša roka z ukazom: stojte! in grof Andrassy, ki pozna moč one roke, napravil je v delegaciji namesto velikega naskoka s topovi največje mere — samo raketo z bengalično razsvitljavo in tudi ogerska delegacija vzela je naznanje naznanila Kalnoky-jeve in mu izrekla zaupanje.

Vojnemu ministru grofu Bylandtu godilo se je mnogo bolje, vprašali so tudi njega, jeli je res, da naši

vojaki ne govoré vsi Knotzovega materinskega jezika, in pa, ako se res tudi med seboj kaj ravnsnejo vojaki in še mnogo družega o hrani, obleki in zdravju vojakov, pa ker sta Knotz in Hackelberg uže v državnem zboru povedala, kaj jih peče, jim je lahko odgovarjal. — Ker smo danes uže pri samih ministrih, pa si oglejmo še enega, prijatelja našega barona Conrada, danes žali-bog (kakor on pravi) ni več naučni minister, ampak upokojen minister. „Novice“ so temu ljubljenu Slovincu sicer uže več kot pol leta prorokovale osodo, katera ga je sedaj doletela, pa neverni ljudje so rekli, da ne bo nič — in nasprotniki Vaši so celó trdili, da se „Novice“ lažejo. Zdaj pa vidijo vsi Vaši neverniki in nasprotniki, kedo ima prav. Conradu je naslednik dr. vitez Gauč, o katerem smemo pričakovati, da bo boljši kot njegov prednik; samo za premembo imena ne damo nič.

Iz Kamnika 9. nov. — Uže je precej dolgo, kar sem sporočal o stanju polja, ko je bilo še sem in tje s sneženo odejo pokrito; ali danes namenil sem se čast. bralcem „Novic“ nekoliko naznaniti o letini sploh. Kakor sem uže takrat sporočal, prihranili smo si ozimne rži malo in komaj za seme, drugo vso smo podorali in posejali z jarim žitom, in še druga ostala bila je prav slaba, kar se je najbolje pokazalo sedaj ob setvi, ko je bila rž dražja od lepe pšenice. Pšenica bila je letos prav izvrstna, in smo jo prav obilo pridelali, tako da nam bo ostajala še za prodajo, ali žalibože, da ima tako nizko ceno. Ječmen, kakor tudi oves bil je izredno lep. Fižol bil je srednji, kjer mu je letošnja suša ob času cvetja veliko škodovala. Krompir bil je še zadosti lep, le da je močno gnjil, uže na njivah, kakor še sedaj v kletih. Repa in korenje bilo je letos srednje, tako da nam bo več manjkalo kakor ostajalo.

Tu naslikal sem nekoliko o letini poljskih pridelkov, za katere se še hvala Bogu vendar naš kmet še zadosti briga, da obdela polje, da mu rodovitneje obrodi; ali namenil sem se pa tudi danes nekoliko vrstic omeniti tu, o pridelovanju in prodaji sena in živinoreji, posebno govedi, posebno krav.

Seno, kakor tudi detelja vseh baž, bila je letos prva košnja, prav bogata; druge zarad hude suše slabeja. Zarad sena omeniti moram, da smo se uže prav obilo prepričali in tudi večinoma navadili, da ga kosimo ob času cvetja, da ga ne zorimo, kakor je bila naša navada pred nekaj leti; ali le tega se ne morejo naši ljudje privaditi, da bi vsaj enkrat bolj skrbeli za obdelovanje senožet in travnikov; mnogokrati bilo je uže opominjano, po neprecenljivih „Novicah“ in družih gospodarskih listih in knjigah, kako dobro da je spomladi travnike pregrabiti ali z za to pripravljeno brano prevleči in tako osnažiti tako močno uže ukoreninjenega mahú, kateri duši in popija rastlinske snovi drugim zeljšam.

Dobrova pri Ljubljani 9. nov. (*Pričetek šolskega leta in drugo.*) Novo šolsko leto se je tukaj letos dne 4. t. m. bilo kolikor možno slovesno pričelo. Na novo razširjena dvorazredna šolska hiša bila je okrašena od znotraj z oleandri, a od zunaj pa s zastavami, med katerimi bili ste cesarska in cerkvena ter pet narodnih trobojnic. Malo pred 10. uro pripelje se tudi naš za vse dobro vneti gosp. c. k. okrajni glavar Mahkot iz Ljubljane. Točno ob 10. uri prične se cerkveno opravilo s poklicanjem sv. duha, potem bila je sv. maša, po maši pa zahvalna posem za srečno dokončanje zidarskega dela pri šoli, nove mežnarije in novega gospodarskega poslopja farovškega.

Po dokončanem cerkvenem pravilu, katerega se je vdeležilo nad 200 šolskih otrok poda se mladina zopet nazaj v šolo, kjer pričakuje blagoslovljenja na novo predelane šolske hiše v dvorazrednico. Kmalu potem pri-

deta domača visokoč. gg. duhovnika v cerkveni opravi in spremstvu gosp. okrajnega glavarja v šolsko sobo napolnjeno z mladino, njenimi stariši in udi krajnega šolskega sveta ter še nekaterimi drugimi dostojanstveniki. In naš zasluženi gospod župnik izvrše blagoslovljenje novih zgradb.

Po dovršenem blagoslovljenji spregovoré g. župnik J. Babnik kratek, a jedrnat govor do šolske mladine, starišev in novih učiteljskih oseb; priporočajo vsem skupaj, da naj vsak svoje dolžnosti vestno spolnuje, da bode tako na novo razširjena tukajšnja šola pričakovana in vrednega sadú rodila in donasala.

Na to poprime besede gospod okrajni glavar, — precej obširno govori in v svojem jedrnatem govoru izraža upanje, da bode tukajšnja razširjena šola dajala sv. cerkvi dobre kristijane, državi čvrste in zvesto-udane podanike, občini dobre gospodarje in vrle gospodinje, družbi človeški pa modre očete in prave krščanske matere. Dalje povdarja velike zasluge, katere imeli so in jih še imajo tukajšnji čast. in neutrudljivi gospod župnik J. Babnik za splošno blaginjo svojih faranov, izraža presrčno zahvalo očetu županu, udom kraj. šolskega sveta in vsem faranom sploh, kateri so blagega gosp. župnika pri res trudopolnem in težavnem podvzetji čvrsto, krepko in radovoljno podpirali. Slednjič spominja se on tudi našega presvitlega cesarja, kot pokrovitelja in najboljšega očeta šolstva, kateremu se zakliče trikratna „slava“, na kar šolska mladina zapoje cesarsko pesem. Nadučitelj M. Rant zahvali se gospodu okrajnemu glavarju v kratkih besedah v svojem, gospodičine učiteljičnem in v imenu učencev in učenk tukajšnje šole za veliko čast, katero nam bil je on s svojim obiskom skazal.

Pri obedu, h kateremu je gospod župnik povabil navzoče goste, sedanjega in bivšega župana, gosp. c. k. poštarja in pa g. dr. Poklukarja, vrstile so se napitnice, katerih jedro je bila najgorkeje priznanje zaslug gosp. župnika, gospoda okrajnega glavarja in v obče šolskih oblastev, konečno pa gorke besede do novega g. učitelja in gospice učiteljice, s katerimi se jima je priporočala skrb za izročeno jima mladino.

Iz Ljubljane. — Naučni minister baron Conrad vpo-kojen! to veselo novico proglasila je minulo soboto uradna „Wiener Zeitung“ in električni drat raznesel jo je urno po vsih deželah naše široke domovine. — Vskipeti nam žuga jezik, bridkih obtožeb in grenkih besedi, ki nam polnijo prsi z nevoljo, ako gledamo, kaj je bila dolžnost temu bivšemu udu Taaffe-jeve vlade in nasproti gledamo njegova dejanja in njegova opuščanja posebno gledamo šolstva po Slovenskem — pa danes nočemo kaliti veselja, ki odmeva med našim narodom zato, ker baron Conrad ni več minister. —

Pomen te ministerske spremembe sega daleč čez krog onega posla, ki spada v področje naučnega ministerstva.

Kdor je opazoval razvoj našega političnega življenja v minulih 6 letih, prepričal se je takoj o zdravem napredovanju sisteme in pa onih načel, katere zagovarja večina državnega zbora. To vretje vrglo je 2 ministerskih stolov polagoma vse onemu programu nasprotne elemente, ki je bil izrečen v prestolnem govoru leta 1870. Padel je Stremayer, Horst, Korb, Streit, Hrtek itd., ker so bili protivniki onih načel. En sam nasprotnik sedanje sisteme vedel si je braniti svoj sedež — omahujoč zdaj sem zdaj tje — zadržajoč izvršitev naj bolj kočljivega dela programa v prestolnem govoru in ta je bil bivši naučni minister. Njegovo postopanje zadržavalo je tudi zadnj dve leti najbolj okrepčavanje in zdravo rast sicer zdrave in močne večine državnega zbora. On je bil kriv, da je zadnje leto že skoraj večina sama začela obupavati nad resno

voljo vlade izvršiti svoj lasten program. — To je pomenljivejši del Conradovega vpokojenja. Kedo je njegov naslednik, poprašuje sedaj vsak? Kedo je dvorni svetovalec dr. vitez Gauč? — Tudi mi ne vemo odgovora. Kar se o novem naučnem ministru danes trdi je to, da je strokovnjak, da je odločen, da je pravičen in nepristransk. To nam za danes zadostuje, ker o tem da je z vstopom med sedanjo vlado pritrdil tudi njenemu programu, še dvomiti, bilo bi odveč. Dejanja njegova pa bomo sodili, kedar jih vidimo. Videli bomo pred vsem, jeli bo nov naučni minister deloval še dalje s starimi nasprotnimi nam višjimi uradniki. Videli bomo tudi dalje, jeli bo dopustil, da učitelji še dalje smejo zvonec nositi v političnih borbah povsod hujskajoči v prvih vrstah in konečno bomo videli, kako novi minister razume besede cesarjeve ob enakim gojenji koristi in pravic vseh narodov in dežel. — Do tedaj pričakujemo, da bo dober, da bo tudi pravičen kar je vse, kar mi zahtevamo.

— Svoj osemdeseti rojstveni dan praznuje v nedeljo 15. t. m. g. Andrej Brus, glavi odbornik c. kr. kmetijske družbe Kranjske. Gotovo veseli dan, ki ga redko kedo doživi, pri g. Brusu pa tim veselejši, ker je tako zdrav in čil, da sme upati svoj 100. rojstveni dan dočakati. Gosp. Brus je najstarejši ud c. kr. kmet. družbe namreč od 20. aprila 1843 ter glavni odbornik in družbeni blagajnik od 6. maja 1874. Gosp. Brus je bil tudi v svojem času odlikovan od N. v. cesarja se zlatim križem za zasluge. Ob priliki njegovega rojstnega dneva zakličemo mu tudi mi: Še mnogo let v zdravji in veselji!

— Za Gorenjce po povodnji poškodovane daroval je g. deželni glavar grof Thurn 50 gld. — gosp. M. Hočevnar na Krškem pa 150 gld. — uredništvu „Novic“ doposlal g. Miha Pakič 5 gl. Hvala!

— Zblaznel je optik Rexinger v Ljubljani pod Trančo.

— H katoliški veri prestopila je evangeličanka gospica Barbara Grosman, 18letna hči uradnika v plinovi tovarni. Pretekli četrtek prejela je zakrament sv. birme.

— Povodenj na ljubljanskem močvirji prizadeva tamošnjim prebivalcem letos veliko škode, večidel močvirja je skoraj nepretrgoma pod vodo, ker ne neha deževati.

— Potovalno predavanje ima tajnik c. k. kmetijske družbe g. Gustav Pirc v nedeljo 15. t. m. popoldne v Bohinjski Bistrici.

— Volitev dolenjskih mest za državni zbor bo — kakor naznanja „L. Ž.“ — dne 12. decembra.

— „Jurjev koledar za leto 1886“ je ravno prišel na svitlo v lepi obliki in s podobami. Stane 50 kr.

— Ministerstvo za poljedelstvo vpeljalo je uže priprave za vrejenje hudournikov na Gorenjskem, pred vsem v onih krajih Korenske Savske doline, kjer je zadnja povodenj toliko dobro prizadela. Ogledavanje vrši se pod vodstvom gozduenga nadzornika g. Gola in pa g. komisarja Riederja iz ministerstva.

— Mesečni živinski somenj zadnji ponedeljek bil je za slabo vreme dobro obiskan. Prignalo se je na somenj 691 glav goved, konj in telet.

— Vozni red na železnični progi Trbiž-Ljubljana. Prometno vodstvo državnih železnic naznanja trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani, da se bode s 15. novembrom t. l. vozni red na gorenjski železnici tako-le premenil: opustila se bodeta tržni vlak št. 1719 in pa vlak št. 1715, kateri dohaja v Ljubljano ob 5. uri popoldne. Namesti teh pa bode 15. novembra 1885. l.

zopet začel voziti vlak števil. 1711, kateri bode v Ljubljano dohajal ob 10. uri 35 minut dopoludne.

— „Ljubljanski Zvon.“ Št. XI. tega leposlovnega lista prinaša naslednje spise: J. Kržišnik: „Sava“. Povest v verzih. — 2. Svoimir: Sonet. — 3. Dr. J. Vošnjak: Odlomki iz človeške tragikomedije. II. Petega septembra bo počilo. — 4. Svoimir: „Tvoje oči“. Pesem. — 5. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih, 24. Doktor Prežir. — 6. Ivan Vrhovec: „Slavni Slovenci.“ II. Peter Pavel Glavar. (Konec.) — 7. A. Pirc: „Anica“. 8. „Nikdo“: „Dva biserja“. Pesem. — 9. Jos. Cimperman: „Osèhlo cvetje.“ Soneti. — 10. Fr. Svetič: Viktor Hugo. — 11. Savo Zorán: „V noči duhov“. Pesem. — 12. Janko Kersnik: „Agitator“. Roman. (Dalje.) — 13. D. Fajgelj: Nove muzikalije: VI. — Književna poročila: IV. L. Žvab: Curiosità Triestine; V. Ž.: Latinska slovnica: VI. Ž.: Latinske vadbe za prvi gimnazijski razred; VII. Ivan Š.: Stavbinski slogi. — 15. I. Franke: „Umetniške starine po Gorenjskem“. (Konec.) — 16. „Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Pisateljsko podporno društvo. — Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji. — Slava preporoditeljem! — „Archiv für slavische Philologie“. — Andrej baron Čehovin. — Hrvaška književnost. — Popravki. — 17. J. Kalan: Šah.

— **Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.** Pred nedavnim časom nam je bila prijetna dolžnost, pohvalno omenjati marljivega truda, s katerim se dosledno zanima národno učiteljstvo za zgradbo „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Nehvaležno bi bilo od nas ničesar omenjati o enakem zanimanju národnega trgovstva. V oskrbi narodnih trgovcev in njihovih pomočnikov je uže 49 knjižic, 40 krajcarskih in 9 desetkrajcarskih. Ni li to jasen dokaz živega zanimanja, vreden, da se ga spominjamo s toplo zahvalo.

Razposlanih je sedaj blizu 400 knjižic, razprodanih 18 krajcarskih. Pretečeni teden vrnila se nam je namreč 16. knjižica pod št. 246 (poverjenik g. E. L. v drugič), 17. pod št. 175 (poverjenik g. dr. V. G.), 18. pod št. 279 (poverjenik g. R. K. v drugič), vse tri iz Ljubljane. Razun tega so poslali nekteri gg. poverjeniki nekaj manjših na svoje knjižice nabranih svot. Njihove imena in številke dotičnih knjižic objavimo, ko dopolnijo še ostale svote s knjižicami vred. Lepa hvala vsem!

(Denar in oglasila pošiljati je g. dr. Josipu Starétu blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zborovanje delegacij bliža se koncu. Minister vnanjih zadev grof Kalnoky in pa vojni minister Bylandt imela sta delegatom mnogo odgovarjati. Nekaj tega na drobneje opisuje naš današnji dunajski dopis. — Cesar izdal je posebno ročno pismo, v katerem povodom sklepa peštanske deželne razstave cesarjeviču Rudolfu izreka priznanje in zahvalo za vspešno delovanje.

Časniki so polni sodeb o novem naučnem ministru Gauču, ki je še le 34 let star in tedaj še prav mlad moral začeti visoko gori gledati.

Iz vsega, kar se o njem piše, se vidi, da je grof Taaffe vse politične kroge iznenadil s tem imenovanjem in pa to, da sedaj prav nič ne more reči, kako se bo sukal. Z vstopom svojim v sedanjo vlado sprejel je

njen program, kako ga bo pa izvrševal, kazala bodo kmalu — dela njegova.

Česka. — Pri dopolnilnih volitvah za deželni zbor zmagali so priporočenci dotičnih strank. Med drugimi voljen je v svojem volilnem okraju tudi glasoviti Knotz. Izmed českih kandidatov propadel je samo bivši državni poslanec Jahn, mesto katerega je bil voljen Čeh Kitka. O premembi naučnega ministra sodi pražka „Politika“ prav tako, kakor mi.

Hrvatska. — Sodnija v Zagrebu dejala je enega onih poslancev, ki so hoteli bana tirati iz zborniške dvorane, v preiskalni zapor. Ban grof Hedervary dobil je odliko reda železne krone I. vrste.

Nemška. — Pri volitvah v deželni zbor zgubili so liberalci 19 sedežev v korist konservativcev. Pa ti še zmiraj niso toliko močni, da bi razpolagali z večino. Zavezna vlada predlagala bo državnemu zboru izdatno večjo potrebsčino za mornarico, razun teh pa še 152 milijonov za izdelanje kanala med severnim in izhodnim morjem. Teh stroškov pa ima Pruska pred vsemi drugimi državami prevzeti 50 milijonov mark, ostali stroški razdelijo se na vse zavezne države.

Ruska. — Na povelje carjevo izbrisal se je bolgarski knez Aleksander iz imenika ruskih vojakov in vzelo se mu je dostojanstvo imena njegovega, katero je nosil ruski lovski polk. — Trdi se, da se je ta ojster korak ruskega cara opravičeval s tem, da je knez Aleksander upornik. Ves politični svet pa prideva temu izključenju bolgarskega kneza velik pomen gledé preteka carigradske konference in rešitve bolgarskega vprašanja, ker je eno gotovo, da Ruska kneza Aleksandra nikakor ne more pustiti na čelu združene Bolgarske.

Francoska. — Včeraj pričelo se je zborovanje novo izvoljene zbornice poslancev Francoske. Ministerstvo nameravalo je odstopiti, pa predsednik Grevý izrekel se je, da izid volitev za to ne daje povoda. Vendar pa je ministerski predsednik Brisson privzel izmed poslaniških krogov dva nova ministra na mesto onih dveh, katera sta pri volitvah propadla in tako imenovan je poslanec Gomot za ministra poljedelstva, poslanec Dantresme pa za trgovskega ministra. Drugi ostali ministri pa so si svoje posle deloma spremenili. Svoj program naznanila bo vlada zbornici še le čez nekaj dni, ko se položaj zvedri.

Bolgarsko vprašanje zadnji čas prav slabo napreduje. Kaže se, da Angleška in Francoska podpirata pojetje kneza Aleksandra, trije cesarji pa si prizadevajo mir vzdržati na podlagi prejšnjega stanja. Konferenca se je sošla, pa kolikor se o sklepih čuje, gre na to, da so vse države za to, da se izreče, naj se vrne prejšnje stanje, o sredstvih to doseči pa zastopniki držav niso edini. Srbska in Bolgarska si na mejah oborožena nasproti stojite in vsak trenutek je mogoče, da se boj prične.

Laška. — Kolera pojenjava sicer bolj in bolj, prenehala pa še ni; oboleva še na dan po 20 do 30 oseb, katerih blizo tretinja umrje.

Žitna cena

v Ljubljani 7. novembra 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold. 8 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 23 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 23 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gld. 60 kr. 100 kilogramov.